

MAI MAGYAR KÖLTŐK

BRASSAI VIKTOR: AZ ELJÖVENDŐ HÚSZ ÉV...

*Az eljövendő húsz év árkat
be jó lenne átugranom:
A tulsó parton várna már tág
láthatárral a nyugalom.*

*Irigyelt ifjuságom halmán
lődörgök, mint kivert kutya
s a mai élet úgy rivall rám,
mint kutyára komisz ura.*

*Szívem' százféle nyugtalanság
cibálja és nincsen irány,
nincsen egy cél, amely parancsát
vas-törvényként feszítse rám.*

*Zilált e kor, mélynek bozótján
marakodik két vad világ;
s a sötétben, egyre botolván,
a holnapig vajjon ki lát?*

*A könnyű is görnyedve jár, hát
még az, akit ön-sulya nyom...
Az eljövendő húsz év árkat
be jó lenne átugranom....*

*Átugrani....? Nem! Ne hadd, hogy izmod'
ellankassza a gyávaság!
Forgasd te is — bűn másra biznod —
a változás nehéz vasát!*

BRASSAI VIKTOR: KOR, MELYBEN SZÁZADOS IGÉKET...

*Kor, mélyben százados igéket
bomlaszt minden rövidke perc:
Te vagy az új izzásra éledt
Ezerhétszáznyolcvankilenc,
amikor nyaktilókra szórta
a nap vérző sugárnyilát
s füstölgő, üszkös, dúlt romokba
omlott egy elkorhadt világ.*

*Akkor ez a jelszó: Szabadság,
országokon végigsepert,
letörte börtönök lakatját
s a fukar, úri rögre vert
jobbágnak azt mondta: szabad vagy!
Eredj, élj emberéletem,*

neked kelnek most már a magvak,
miket a te kezéd vetett!

S ez volt a varázs szó, amelyre
a földből gyarak ezre nőtt;
s a gyarak torka egyre nyelte
a friss, szabad munkaerőt.
De a dolgozók vak csapatja
hasznót most is másnak hozott –
az áhitott aranykor napja
még fel se kélt s leáldozott.

S a járom egyre görnyesztőbb lett,
de egyre dacosabb a nyak;
és gyült, csak gyült az értéktöbblet,
de fült a robbanóanyag;
hangosodtak a néma lelkek,
hirdetve mind a nagy vihart –
s már a költők sem énekeltek
a holdról, csipkés, uri dalt.

Fenyegetően zugott, dübörgött
a föld haragvó mélye lenn –
s ekkor a szörnyű vérözön jött
s hullák heverték végtelen
sorokban, mint a szénarendék
a tarlón kaszálás után –
mig egyszer, végre, földerengett
a fény e hosszú éjszakán.

S konok szélek hiába fujnak
még felleget az égre itt:
az ég álján már ég az új nap
s az új kor bontja szárnyait...
Kor, amely vad, viharzó vészek
sodrában percet sem pihensz:
Te vagy az új, izzóbb s egészségesebb
Ezerhétszáznyolcvankilenc!

MÉLIUSZ JÓZSEF: GYERMEKEK

Nézzétek ezekben a rongyokban
ezeket a vékony, görbe, kicsi csontokat,
ezeket a maszatos porcéián arcokat,
ezeket a lila karikákat
a nagy fekete, acélszürke és kék szemek alatt.
....Ezek a gyermekek.
Ezek az ucca gyermekei.

Ezt a bőrt, ezt a porcellán fehérséget
hajszolják a jómódú asszonyok,
ezt készítik reájuk drága kozmetikusok.
Itt az angolkór, a tuberkulózis

a nagy kozmetikus.
 ó nézzétek, ó gyönyörködjétek, mily' gyönyörűek
 e porcellánbőrű édes gyermekek!

Szemeik alatt a karikák
 álmodókká és távolbanézőkké varázsolják őket.
 Ó be kedvesek, ahogy' így néznek!
 Pedig az éhség marta szemük alá a lila karikát!
 Ó nézzétek, ó gyönyörködjétek, mily' gyönyörűek
 e karikás szemű gyermekek!

Csak a lábaik görbék, mint a bohócoké.
 Ó, be' mulatságos,
 hát ne ne vessünk ezen emberek?
 Ily' pöttömnyi emberkéék és a lábuk mily' karika,
 mintha csontjuk nem is csont,
 de éppen rétestészta volna...

Ő nézzétek, ez is mily' szórakoztató:
 az a döcögő koporsószállitmány amott:
 ....ez mind ajándék,
 a Nagy Haszonnak az ajándéka ez!
 Ezekben majd e görbelábú csöppeket
 helyezik pihenőre
 mielőtt a Nagy Cirkuszban,
 a Termelésben
 saját számmal felléphetnek volna...

MORVAY GYULA: KILOMÉTERES ÁRNYÉKOK

Meguntuk a sajnálkozást, íghát az élet a mienk. —
 Szívünk szinte kiduzzad a kisablakon,
 szinte belekapunk a kilincsbe: ki ne fűjön
 belőlünk fűtyülő vihar.

Hósi elképzéléseken és tanácskozásokon
 néha csillagnyílásig reménykedünk. —
 Ajtók, szívek nyitva, csak a sötétség a titok,
 azonban fényekről beszélnek ezek a foltosok.

Visszakivánjuk az ókori oszlopokat,
 hozzájuk tesszük a finomívű acéltornyokat:
 igen darabos, ijesztő nagy dolgok születnek bennünk,
 miknek árnyéka például kilométeres.

Korokat akarunk behozni,
 időket akarunk előreszáguldani. —
 Miért?

Mert bátor mának merész gyermekei vagyunk.
 És hiába rajtunk a rojtos kabát,
 szegény faluszélen fényekről beszélünk.

SALAMON ERNŐ: REGGELI HIVOGATÓ HIVOGATÓ

— Kelj fel fiam az ablakból,
kutra kéne menni,
vederünket kut vizével
kéne tele merni.

Megfagytak az ablakok,
hogy is mehetnék kit
Keblem vérét kiköpném,
a lelkem köpném ki.

Nincsen hárász vállkendőm,
nincs kabát fejemre,
kelj fel fiam, jó fiam
ne aludj vesztetre!

— Már csak járj öreganyám
fagyos télen kutra,

jobbkezem az éles szél
kékre meggyalulta,

negyvennyolcas stafli a
balkezem ütötte,
csontrafagyott deszka bogát
a szemembe köpte.

Már csak járj, öreganyám,
kutra vizet hozni,
már csak élj, öreganyám,
fiadra foltozni,

már csak élj, öreganyám,
szolgáznak, öregnek,
szolgálj erős fiadnak,
kemény legényednek!

SALAMON ERNŐ: BIZTATÓ

Korán reggel felriadj
szálmazsákok ott ne hagyj!

Viz a tálban hadd várjon rád,
borzas asszony csak szóljon rád!

Gyermek csak kiáltson rád!
Zörögjön csak az anyád!

Nem vág a fűrész foga,
Kit állithatna oda?

Nem forog a cirkula,
nem vág rajta Kiss Gyula.

Nem sivit a szalagfűrész
így határozta a gyűlés.

Igy határozták a szolgák,
többé a deszkát nem tolják.

Nem huzzák többé a fát
koptatni a cirkulát.

Korán reggel felriadj
de a zsákok ott ne hagyj!

Süt a nap kinn, várj, pihenj,
rétre burját szedni menj,

margarétát, szárnyas sóskát,
kutyatejet, fecsképóstát.

Friss zöld füvet indulj szedni
tizenegyig melegedni.

Tizenkettő üres has,
déli egyig csak nyughass.

Másnap egyig várj, ha kell
még egy hétig tűrj, ha kell

s még tíz évig fuss a hustul,
(ha pusztulsz még ötszáz pusztul

de a gyárba ki ne menj,
hálj meg éhen, de pihenj.

Szóljon rád a borzas asszony,
gyermek sirással nyuvasszon,

te csak ülj, ha ülni kell,
te csak tűrj, ha tűrni kell,

addig, míg az irodárul
üzennek: jöjjön Nagy Kárúj,

s jöhet ötszáz Kiss Gyula,
forogjon a cirkula.

Fuj a gátter, buj a szíjj,
emberi a munkadij!